

zaprotokolováno dne 9. května 1934 a že tedy teprve od tohoto dne počala běžeti lhůta k podání žádosti za trestní stíhání. Bylo proto zmateční stížnost zamítnouti jako bezpodstatnou.

Čís. 6323.

Zdařilý důkaz pravdy (§ 6, odst. 2, písm. a) zákona o ochraně cti) činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku trestných činů podle §§ 1, 2 zákona o ochraně cti; nezáleží tedy na tom, v jakém úmyslu obžalovaný učinil závadný projev.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm I 925/38.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromé žalobkyně do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečiny podle §§ 1, 2, 3 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti, nesprávně označené i jako odvolání a číselně uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 7, 9 b) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Prvým ze stíhaných článků se soukromá žalobkyně obviňuje, že jakožto majitelka zlatnického obchodu v K. koupila od kasaře a podvodníka H. různé šperky, jichž se tento zmocnil podvodem a jež měly cenu asi 20.000 K, za pouhých 500 K, ačkoli jí byla skutečná cena známa, dále že nedala podezřelého prodavače zadržeti a že se jí bude proto odpovídati před soudem. Druhý článek, nadepsaný »Pro pravdu se lidé nejčastěji hněvají«, netvrdí o soukromé žalobkyni nové okolnosti povahy v § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. vytčené, nýbrž tvrdí jen, že soukromá žalobkyně pro prvý článek podala obžalobu proti redaktorovi, a naznačuje, že redakce mohla by prvou zprávu doplniti jmény osob, které »část onoho levného zlata« od soukromé žalobkyně koupily. Právem zastává sám obžalovací spis názor, že tento druhý článek jen znovu opakuje a zdůrazňuje obvinění vyslovené v článku původním a že mu dodává závažnosti.

Zmateční stížnost sice tvrdí, že druhý článek obviňuje soukromou žalobkyni v tom směru, že šperky prodávala dále pod rukou a jako by se byla i tím dopustila samostatného trestného jednání. Leč takovou výtku nevyslovuje zmíněný článek ani přímo, ani zastřeně. Podle celé souvislosti má poukaz druhého článku na osoby, které dotčené věci od soukromé žalobkyně koupily, skutečně jen ten význam, že obsah prvního článku, pokud jde o koupi podezřelých věcí, lze prokázati.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani v tom směru, pokud doličuje, že i nadpis souzeného druhého článku (»Pro pravdu se lidé nejčastěji hněvají«) zakládá samostatný útok na čest soukromé žalobkyně. Tímto

nadpisem se jen zdůrazňuje pravdivost toho, co uvedeno v prvním článku. Nelze uznati, že by průměrný čtenář rozuměl tomuto nadpisu při zřeteli k obsahu dotčeného druhého článku v jiném smyslu.

Nemusel se proto nalézací soud při zkoumání otázky důkazu pravdy zvláště zabývat obsahem druhého článku a neobstojí tudíž výtká vznesená zmateční stížností v tomto směru s hlediska zmatku § 281, č. 7, správně 9 b) tr. ř.

Šlo tedy s hlediska důkazu pravdy jen o otázky, zda soukromé žalobkyni byly věci, o něž jde, nabídnuty za takových okolností, že mohla při patřičné opatrnosti čerpati podezření, že nabízející není jejich vlastníkem, ani od jejich vlastníka poslán, čili že jde o věci nekalého původu, a zda přes to tyto věci koupila, místo aby prodavače podle povinnosti uložené jí podle § 473 tr. z. zadržela a dala postavit před úřad (§§ 473, 474 tr. z.).

V uvedeném směru dospěl nalézací soud k úsudku, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy.

Neprávem namítá proti tomu zmateční stížnost především, že rozsudek prý přehlíží, že soukromá žalobkyně byla ve věci T V 23/38 okresního soudu v K. pravoplatně zproštěna. Rozsudek hodnotí tuto skutečnost výslovně, má však správně za to, že při řešení otázky důkazu pravdy v případech, kdy byl někdo obviněn z trestného činu, není soud vázán pravoplatným zprošťujícím rozsudkem. Vysvítá to arg. a contrario z ustanovení § 8, odst. 1 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. I důvodová zpráva (tisk. č. 830 posl. sněm. Nár. shrom. z roku 1930, str. 34, 35) praví k tomu výslovně, že opačnou zásadu platící pro případy odsuzujícího rozsudku nelze o rozsudku zprošťujícím vysloviti, poněvadž důvody osvobozujícího rozsudku mohou býti různé (viz k tomu i rozh. č. 3908 Sb. n. s.). Nic tedy nalézacímu soudu nebránilo, aby obsah trestních spisů T V 23/38 okresního soudu v K. hodnotil odchýlně od stanoviska uvedeného soudu, který soukromou žalobkyni — dává jí plnou víru — ve směru přestupků §§ 473, 477 (správně 474) tr. z. zprostil. Bylo toliko na rozsudku, aby toto odchýlné hodnocení odůvodnil způsobem hovícím ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. Nelze uznati, že by byl nalézací soud nedostál této povinnosti.

Rozsudkové zjištění, že věci, o něž jde, měly cenu (nejméně) 20.000 K, má plný podklad ve spisech T V 23/38 okresního soudu v K. (č. 1, 3, 6) a Tk II 159/38 krajského soudu v P., totiž najmě o údajích H. a — co se týče cen — P. Pokud jde o výpovědi H., klade sama zmateční stížnost zvláštní důraz na jeho svědecké seznání ve spise T V 23/38. Právě při tomto svědeckém výsledku však udal, že kromě zlatých pánských hodinek a věcí, jež zastavil v zastavárně, prodal soukromé žalobkyni všechny věci pocházející z podvodu na P.

Bez významu je, zda soukromá žalobkyně zaplatila H. za uvedené věci 500 K, jak H. uvedl u četnictva, nebo 2.000 až 2.500 K, jak udal u soudu; jdeť tu o podřadnou, na podstatě obvinění ničeho neměnicí skutečnost (§ 8, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.), poněvadž v podstatě záleží jen na tom, zda je tu nápadný nepoměr mezi soukromé za-

lobkyni známou skutečnou cenou věcí a cenou, za niž věci koupila. Tento nepoměr je zajisté dán i tehda, zaplatila-li soukromá žalobkyně 2.500 K. Rozsudek není tedy stížen zmatkem neúplnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., pokud nepřihlíží k tvrzení svědka H. u soudu, že od soukromé žalobkyně dostal 2.000 až 2.500 K.

Neprávem vytýká zmateční stížnost rozsudku neúplnost i v tom směru, že nedbal skutečnosti, že to byla prý sama soukromá žalobkyně, která svými údaji podporovala pátrací činnost bezpečnostních orgánů; z četnického oznámení plyne naopak, že soukromá žalobkyně s počátkem se vši rozhodností popřela, že by byla od H. dotčené věci koupila, a že až později dozнала, že asi dvakrát koupila věci od osobně jí neznámého muže, který se vydával za Z. z P., a že po druhé napsala do svého zápisníku »neznámý pán«, poněvadž zapomněla prý jméno, které jí H. při prodeji šperků udal. Nelze uznati, že tento způsob informace poukazuje na bezelstnost soukromé žalobkyně, a není proto rozsudek neúplný ani potud, pokud se nevypořádává s uvedeného hlediska s dodatečným doznáním soukromé žalobkyně.

Že onen »neznámý pán« byl totožný s H., připustila sama soukromá žalobkyně ve spisech T V 23/38, čímž padá námitka zmateční stížnosti, že ona totožnost není prý objektivně zjištěna.

K závěru, že soukromé žalobkyni věci jí nabídnuté nejen mohly býti, nýbrž byly dokonce podezřelé, dospěl nalézací soud hledě k nepoměru mezi skutečnou cenou věcí a cenou soukromou žalobkyni zaplacenou, k povaze věcí, o něž jde (že byly na př. kameny z prstenů vytrhány) a nanejvýš k tomu, že soukromá žalobkyně zapsala H., který se jí představil jménem Z., ve své knize jako »neznámý pán«, při čemž nalézací soud zřejmě jako nehodnověrné odmítá tvrzení soukromé žalobkyně, že tenkrát zapomněla udané jí jméno. Při tom je bez významu, zda soukromá žalobkyně vedla zmíněné záznamy na základě zákonné povinnosti nebo bez takové povinnosti.

Ostatní vývody, jimiž zmateční stížnost napadá po stránce skutkové rozsudková zjištění, vyčerpávají se v nepřipustném brojení proti volnému hodnocení důkazů nalézacím soudem jediné k tomu povolaným (§ 258, odst. 2 tr. ř.) a neprovádějí takto žádný ze zmatků uvedených v § 281, č. 5 tr. ř. To platí zejména o vývodech, jimiž zmateční stížnost doličuje, že spisový materiál, jež měl soud po ruce, prý nestačí pro ona zjištění, na jejichž základě nalézací soud dospěl k úsudku, že soukromá žalobkyně skutečně koupila věci, o něž jde, za okolností podezřelých a že podezření o jejich původu skutečně měla.

Na základě těchto zjištění dospěl pak rozsudek právem k názoru, že se obžalovanému co do podstatného obsahu stíhaných článků podařil důkaz pravdy. Netřeba se proto zabývatí otázkou zmateční stížností nadhozenou, zda uveřejnění článků bylo ve veřejném zájmu, neboť tato otázka má význam jen s hlediska důkazu omluvitelného omylu (§ 6, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n.).

Bylo-li podle formálně bezvadných zjištění rozsudku dokázáno, že skutečnosti články tvrzené jsou v podstatě pravdivé, netřeba dále zkou-

mati, v jakém úmyslu obžalovaný články uveřejnil, neboť zdařený důkaz pravdy činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku skutkové podstaty souzeného přečinu.

Čís. 6324.

Ochrana cti.

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch.

Obsahuje-li závadný článek dvě samostatné myšlenky, nezáleží na tom, zda má jedna z nich podřadnější význam než druhá, pokud nejde o podřadnost takového rázu, že by jedna z nich pozbyla zcela své samostatnosti.

Satira, ironie a pouhé humorné vyličení případu nespadá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobilé snížení vážnost a úctu napadeného v očích jiných lidí.

Jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podati soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil.

O příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné stolice nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm II 9/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečných stížnostech obžalovaného A. a soukromé žalobkyně N. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným k obžalobě soukromého žalobce M. přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. sprav. čis. 145/1933 Sb. z. a n. a zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené na něho soukromou žalobkyní N. pro přečiny podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., takto právem:

I. Zmateční stížnost obžalovaného se potud zamítá, pokud byl obžalovaný napadeným rozsudkem uznán vinným přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v novém znění), spáchaným tím, že vydal M. v posměch prvou částí stíhaného článku, týkající se milostného poměru.

II. Zmateční stížnosti obžalovaného se potud vyhovuje, že se napadený rozsudek zrušuje ve výroku o vině, pokud byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 4 téhož zákona, spáchaným tím, že vydal M. v posměch druhou částí stíhaného článku, týkající se příhody se záměnou kabátu, a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby, že dne 13. února 1938 v časopisu X. v článku »Kabátová okolnost na H. B.« uvedl příhodu se záměnou kabátu, tedy skutečnost, jež mohla M. vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění, a že prý tím spáchal přečin podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. — — — —